

Aleg 867

Sprawozdanie

komisyi gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie przyłączenia do miasta Krakowa gminy i obszaru dworskiego Płaszów.

Wysoki Sejmie!

Przeprowadzając w dalszym ciągu żywotną dla siebie sprawę rozszerzenia granic przez przyłączenie sąsiednich gmin i obszarów dworskich, gmina stoł. król. miasta Krakowa zawarła układ o połączenie się z gminą i obszarem dworskim Płaszów.

Przyłączenie do miasta Krakowa gminy i obszaru dworskiego Płaszów uznane zostało jako pożądane przez Radę miasta Krakowa jeszcze przed kilku laty, czego dowodem uchwała tejże Rady z d. 19. września 1907 roku.

Układy jednak gminy miasta Krakowa z gminą i obszarem dworskim Płaszów wydały rezultat pomyślny dopiero w roku bieżącym i na tej podstawie odniosła się gmina stoł. król. miasta Krakowa do Wydziału krajowego z prośbą o przedłożenie Wysokiemu Sejmowi projektu ustawy, któraby przyłączenie do Krakowa gminy i obszaru dworskiego Płaszów urzeczywistniła.

Przedłożenie Wydziału krajowego z d. 14. października b. r. L. 86681 oświadcza się na dotyczącą prośbę gminy miasta Krakowa przychylnie i uznaje, że przeciw połączeniu się miasta Krakowa z gminą i obszarem dworskim Płaszów nie zachodzą przeszkody.

Rozpatrując motywa przedstawione w powyższem przedłożeniu Wydziału krajowego, sejmowa komisya gminna stwierdza przedewszystkiem, że Wydział krajowy ocenił projekt rozszerzenia granic Krakowa przez przyłączenie do niego obecnie gminy i obszaru dworskiego Płaszów ściśle po myśli dyrektywy Wysokiego Sejmu wydanej dla niego w uchwale z d. 12. listopada 1904 roku, w której Wydział otrzymał od Wysokiego Sejmu zlecenie przeprowadzenia dla celów rozszerzenia granic miasta Krakowa rokowań między gminą tegoż miasta a jego gminami sąsiednimi, przyczem Wysoki Sejm polecił mieć na oku kulturalne i eko-

nomiczne interesa tak mieszkańców miasta Krakowa jak i gmin, któreby z nim połączyć należało, w szczególności zaś dołożyć starań, aby port projektowanego przez c. k. Rząd kanału wodnego położony był na terytorium stoł. król. miasta Krakowa i czynił najskuteczniej zadość handlowym i przemysłowym interesom tego miasta.

Gdy nie ulega wątpliwości, że w razie budowy kanału spławnego Dunaj-Dniestr, czy też kanału krajowego Wisła-Dniestr port główny około Krakowa będzie założony w Płaszowie, przeto za słuszne uznać należy dążenie gminy miasta Krakowa do przyłączenia do niego gminy i obszaru dworskiego Płaszów, albowiem rozwój handlu i przemysłu miasta Krakowa nieodzownie wymaga bezpośredniego dostępu do terytorjów, na którychby port kanału spławnego był położony i objęcia tych terytorjów we własną administrację.

Pierwszy więc powyżej przez Wydział krajowy przytoczony motyw, przemawiający za przyłączeniem do Krakowa gminy i obszaru dworskiego Płaszów czyni zadość woli Wysokiego Sejmu.

Oprócz przytoczonego motywu, komisya gminna uznaje, że i inne przez Wydział krajowy w jego sprawozdaniu przytoczone powody, przemawiające za przyłączeniem do Krakowa gminy i obszaru dworskiego Płaszów, dotyczą najżywotniejszych interesów tak gminy miasta Krakowa, jakoteż pomyślnego rozwoju interesów mieszkańców obecnej gminy i obszaru dworskiego Płaszów, i z tego powodu zasługują na uwzględnienie.

W szczególności nie da się zaprzeczyć, że gmina miasta Krakowa posiada doniosły interes w tem, aby miała bezpośredni w własnych terytorjach położony dostęp do wielkiego dworca towarowego w Płaszowie, i aby dworzec ten oraz powstające przy nim zakłady i magazyny czyniły zadość handlowym i przemysłowym interesom miasta Krakowa. Uwzględnienie tych interesów uskuteczni się najpomyślniej jedynie przez przyłączenie gminy Płaszów do Krakowa.

Dalej za ważne uznać należy dążenie zarządu miasta Krakowa, aby miało to, celem zapobieżenia drożyznie mieszkań i celem możności wywarcia wpływu na cenę i sposób wyrobu cegieł, mogło posiadać własną a postępowo urządzonej cegielnię.

Dążenie powyższe zarządu miasta Krakowa znajdzie bezpośrednie urzeczywistnienie przez przyłączenie do tegoż miasta gminy Płaszów, albowiem gmina ta wybudowała przed kilku laty kosztem przeszło 300.000 koron wielką postępową fabrykę dachówek, w której obecnie i cegły bywają wyrabiane, oraz posiada oprócz tego około 100 morgów gruntu gminnego, zasobnego w najlepszą w okolicy Krakowa glinę.

Ważnem jest następnie dla przyszłości Krakowa dążenie tego miasta, aby mogło się rozwijać po obu stronach Wisły, co w miastach położonych nad wielkimi rzekami, jest jednym z głównych warunków pomyślnego ich rozwoju.

W końcu i na ten szczegół zwrócić wypada uwagę, że gmina Płaszów posiada ze względu na swe położenie korzystne warunki dla dalszego rozwoju dziś tam już istniejącego przemysłu fabrycznego i że z tego względu nadaje się szczególnie na utworzenie w niej w przyszłości dzielnicy fabrycznej miasta Krakowa.

Wszystkie powyżej przytoczone motywa, przemawiające za przyłączeniem do gminy miasta Krakowa gminy Płaszów, dotyczą także i obszaru dworskiego Płaszów, który położony w zupełności na terytorjum gminy Płaszów i zewsząd niem otoczony, siłą faktu podzielać musi losy gminy Płaszów.

To też uznaje właściciel tegoż obszaru, podpisawszy dobrowolnie umowę o przyłączenie obszaru dworskiego Płaszów do gminy miasta Krakowa.

Na podstawie materiałów przez Wydział krajowy zebranych, oraz w ślad za wywodami przedłożenia Wydziału krajowego nabyła również i Komisya gminna przeświadczenia, że przyłączenie do Krakowa gminy i obszaru dworskiego Płaszów nie wpłynie ujemnie na budżet gminy miasta Krakowa, albowiem dochody, jakie gmina miasta Krakowa mieć będzie po przyłączeniu z gminy i obszaru dworskiego Płaszów, równoważą się z wydatkami obliczonymi na 54.090 koron, a uwzględniającymi nietylko niezbędne potrzeby gminy i obszaru dworskiego Płaszów, ale także i zobowiązania przyjęte w układach przez miasto Kraków, wobec gminy i obszaru dworskiego Płaszów, oraz inwestycje w zakresie dróg kanałów, budowy nowej szkoły, oświetlenia i budowy strażnicy gminnej, jakie Kraków w tych terytoryach uskutecznić zamierza, częścią zaraz w pierwszym roku po przyłączeniu, a częściowo w ciągu pierwszych lat 5 po przyłączeniu.

Na inwestycje powyższe, które mają uporządkować gminę i obszar dworski Płaszów, jako przyszłą dzielnicę miasta, zamierza miasto Kraków poświęcić kapitał 370 000 koron, którego amortyzacya z dochodów gminy Płaszów jest, jak to wykazuje przedłożenie Wydziału krajowego, prawdopodobne i możliwe.

Powyższe zamiary gminy miasta Krakowa przyniosą ludności obecnej gminy i obszaru dworskiego Płaszów niewątpliwie korzyści, którychby bez połączenia się z miastem Krakowem nie mogły uzyskać.

Poza tem uznać należy za korzyść, jaką przez przyłączenie do Krakowa odniesie gmina i obszar dworski Płaszów, fakt, że administracya i finanse wielkiego, jak Kraków miasta dostarczą ludności tychże terytoryów bez porównania większej możności zarobku i odpowiedniego zużytkowania domów i gruntów posiadanych, aniżeli przy dalszem zachowaniu przez powyższą gminę i obszar dworski samodzielności administracyjnej.

Dalej podnieść należy, że prawo mieszkańców gminy i obszaru dworskiego Płaszów do strzeżenia lokalnych interesów zagwarantowane jest dostatecznie zawartymi z gminą m. Krakowa układami przyznającymi gminie i obszarowi dworskiego Płaszów prawo wyboru 2 radców do rady miejskiej w Krakowie.

W końcu zaznacza Komisya gminna, że przeszkody, jakieby stawały w drodze przyłączeniu do Krakowa gminy i obszaru dworskiego Płaszów, wynikające z utrudnień w administracyi powiatowej, powstających przez utratę dochodów i dodatków powiatowych z powyższej gminy i obszaru dworskiego, w razie ich wyłączenia z okręgu Rady powiatowej wielickiej, oraz z tytułu gwarancyi, jaka spada na gminę i obszar dworski Płaszów za długi tego powiatu, usunęły układy przeprowadzone między gminą miasta Krakowa a Wydziałem powiatowym w Wieliczce.

Rezultaty układów powyższych sprostowane co do jednego punktu przez Wydziału krajowy, objęte są art. VI. włączonego projektu ustawy.

Na podstawie poprzednio przytoczonych motywów, Komisya gminna oświadcza się zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego za przyłączeniem do stoł. król. miasta Krakowa gminy i obszaru dworskiego Płaszów; przedłożony projekt ustawy w sprawie przyłączenia rzeczzonego terytoryum jest identyczny z uchwalonym przez Wysoki Sejm w dniu 16. lutego b. r. projektem ustawy w sprawie przyłączenia do Krakowa gmin Dąbie i Ludwinów oraz obszaru dworskiego Ludwinów, — zmiany zaś zachodzą jedynie w Art. VI. i w Art. X. a wynikające z natury rzeczy, z treści zawartych układów między gminą stoł. król. miasta

Krakowa a między gminą i obszarem dworskim Płaszów oraz Wydziałem Rady powiatowej w Wieliczce.

W szczególności obejmuje Art. VI. wyniki układów w sprawie odszkodowania przez gminę miasta Krakowa, Rady powiatowej w Wieliczce z powodu wyłączenia z jej okręgu, a przyłączenia do Krakowa gminy i obszaru dworskiego Płaszów, a zmiany uwidocznione w Artykule X. i w paragrafach statutu miejskiego tymże artykułem objętych, dotyczącą w §. 18. i 53. powiększenia ilości członków Rady miasta Krakowa o dwóch, a w §. 30. ustęp ostatni zmiany stylizacji potrzebnej dla objęcia dotyczącym przepisem faktu, że gmina Płaszów wraz z obszarem dworskim Płaszów wybierać będzie do Rady miasta w Krakowie wspólnie w jednym okręgu wyborczym, obejmującym całe terytorium powyższej gminy i obszaru dworskiego 2 członków tejże Rady.

Na podstawie niniejszego sprawozdania Komisya gminna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

dołączony % projekt ustawy — oraz następujące rezolucye:

1. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby podania sądowe i uchwały hipoteczne w sprawie przeniesienia nieruchomości majątku gminy Płaszowa na rzecz gminy miasta Krakowa uwolnił od należności skarbowych.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby utrzymał dzisiejszy wymiar podatku domowo-czynszowego w gminie Płaszów i na obszarze dworskim Płaszów do miasta Krakowa przyłączyć się mających, w uwzględnieniu okoliczności, że na dzisiejszem terytorium miasta Krakowa podatek domowo-czynszowy został po myśli ustawy z dnia 10. sierpnia 1905 Nr. 133 Dz. p. p. stopniowo obniżony do poziomu stopy podatku domowo-czynszowego w gminie Płaszów.

Zastępca przewodniczącego:

Stadnicki.

Sprawozdawca:

Sare.

Ustawa

z dnia . . . . w przedmiocie przyłączenia do miasta Krakowa gminy i obszaru dworskiego Płaszów, wyłączenia tychże z okręgu Rady powiatowej Wielickiej oraz w przedmiocie zmiany § 18. § 30. ust. ostatni i § 53. ust. 1) statutu stoł. król. miasta Krakowa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Gmina Płaszów oraz obszar dworski Płaszów, położone w autonomicznym powiecie Wielickim, zostają połączone z miastem Krakowem w jedną gminę miejscową pod wspólną nazwą stołeczne królewskie miasto Kraków.

Art. II.

Wskutek tego połączenia przestają gmina Płaszów i obszar dworski Płaszów istnieć jako samodzielne jednostki administracyjne.

Art. III.

Równocześnie z przyłączeniem do Krakowa zostają gmina Płaszów i obszar dworski Płaszów wyłączone z okręgu Rady powiatowej Wielickiej.

Art. IV.

Gmina miasta Krakowa przejmuje prawa i obowiązki gminy Płaszowa z wyjątkiem praw i obowiązków, wpływa-

jących z takich umów, które potrzebują do ważności swej zatwierdzenia przez władze przełożone, a które zatwierdzenia tego do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy jeszcze nie uzyskały.

Art. V.

Gmina miasta Krakowa obowiązana jest ściśle dopełnić zobowiązań przyjętych mocą zawartych z gminą Płaszów i obszarem dworskim Płaszów umów, zatwierdzonych uchwałą Rady miasta Krakowa z dnia 9. lipca 1910.

Nad ściśłem dopełnieniem powyższych zobowiązań czuwać będzie Wydział krajowy, któremu w tym celu służy prawo zarządzić stosowne środki zaradcze.

Gdyby Rada miejska nie wstawiła we właściwym czasie w swój budżet kwoty, potrzebnej na pokrycie wydatków, połączonych z wypełnieniem takiego zobowiązania, będzie miał Wydział krajowy prawo kwotę tę wstawić do budżetu miejskiego.

Art. VI.

Oprócz wymienionych w art. VII. ustęp b) ustawy z dnia 13. listopada 1909 r. Nr. 148. Dz. u. kr. oraz w art. VII. ustawy w przedmiocie przyłączenia do miasta Krakowa gminy Dąbie z Beszczem i Głębinowem tudzież gminy Ludwinów i obszaru dworskiego Ludwinów świadczeń na rzecz Rady powiatowej w Wieliczce, obowiązana jest gmina miasta Krakowa uiścić też Radzie powiatowej:

a) w pierwszych 20 latach po przejściu gminy Płaszów i obszaru dworskiego Płaszów pod zarząd Rady miejskiej i Magistratu stoł. król. miasta Krakowa corocznie sumę 1965 koron w ratach kwartalnych z dołu;

b) w pierwszym roku po przejściu gminy Płaszów i obszaru dworskiego Płaszów pod zarząd Rady miejskiej i Magistratu miasta Krakowa jednorazowo sumę 13.707 koron.

Art. VII.

Z dniem wcielenia do król. stoł. miasta Krakowa gminy Płaszów i obszaru dworskiego Płaszów (art. XIII.) przechodzi na gminę miasta Krakowa obowiązek utrzymywania znajdujących się na wcielonym do miasta Krakowa obszarze dróg gminnych i powiatowych, jako dróg miejskich.

Art. VIII.

Prawo propinacyjne na terytoryach gminy Płaszów i obszaru dworskiego Płaszów, do miasta Krakowa tą ustawą przyłączonych, pozostaje niezmienione do końca roku 1910.

Po roku 1910 terytorya te podlegać będą przepisom obowiązującym dla miasta Krakowa (art. I. ustawy krajowej z dnia 20. grudnia 1905. Dz. u. kr. Nr. 11 ex 1906).

Art. IX.

Ustawy krajowe, obowiązujące w mieście Krakowie, mają obowiązywać także i w powstałym przez przyłączenie gminy Płaszów i obszaru dworskiego Płaszów powiększonym terytoryum miasta Krakowa, o ile tą ustawą dla tego terytoryum osobne przepisy nie zostały wydane.

W sprawie przepisów budowlanych dla terytoryów przyłączonych do miasta Krakowa gmin i obszarów dworskich wydane zostaną w drodze ustawy krajowej osobne postanowienia z uwzględnieniem zawartych umów (art. V.) i stosunków miejscowych.

Do czasu ustawodawczego uregulowania powyższych stosunków obowiązywać będzie w przyłączonych terytoryach ustawa budownicza dla miasta Krakowa z dnia 18. lipca 1883, Dz. u. kr. Nr. 63, zmieniona częściowo ustawą z dnia 28. marca 1905, Dz. u. kr. Nr. 57 i ustawą z dnia 28. marca 1910 Dz. u. kr. Nr. 89, z następującymi wyjątkami:

1. Istniejące dotąd na całym obszarze, do miasta Krakowa niniejszą ustawą przyłączonym, nieogniotrwałe pokrycia dachów winny być w ciągu lat 15, licząc od dnia wejścia w życie tej ustawy, zamienione na ogniotrwałe.

2. Rada miasta Krakowa jest upoważnioną do wydania z uwzględnieniem zawartych umów (Art. V.) i miejscowych stosunków, przejściowych przepisów co do urządzenia, względnie przerobienia dołów kloacznych i gnojowisk, oraz co do przebudowy istniejących budynków mieszkalnych i gospodarczych.

Art. X.

Postanowienia art. XI. §. 18, §. 30 ustęp ostatni i §. 53 ust. 1) ustawy z dnia 13. listopada 1909 r. Nr. 148 Dz. u. kr. znosi się w ich dotychczasowem brzmieniu, a natomiast opiewać mają, jak następuje:

§. 18.

Rada miejska składa się z 87 członków (radców miejskich).

Z powyższej ilości członków Rady miejskiej wybierają wyborcy zamieszkali na terytoryum Krakowa, jakie istniało przed dokonaniem przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich, 72 radców, a wyborcy zamieszkali na terytoryach, przyłączonych obecnie do Krakowa gmin i obszarów dworskich 15 radców. W szczególności zaś wybierają

wyborcy zamieszkali na terytorium dotychczasowej gminy: Ludwinów 1 radcę, Zakrzówek z Kapelanką 1 radcę, Dębniki 1 radcę, Półwie Zwierzynieckie 1 radcę, Zwierzyniec 1 radcę, Czarna wieś z Kawiorami 1 radcę, Nowa Wieś Narodowa 1 radcę, Łobzów 1 radcę, Krowodrza 2 radców, część Prądnika Białego oraz część Prądnika Czerwonego i Olszy 1 radcę, Grzegórzki-Piaski 1 radcę, Dąbie z Beszczem i Głębinowem 1 radcę, Płaszów 2 radców.

Wyborcy zamieszkali na przyłączonych do Krakowa obszarach dworskich będą wykonywali czynne prawo wyborcze razem z wyborcami tej gminy, z którą obszar dworski wspólną nosi nazwę.

Członków Rady miejskiej wybierają członkowie gminy, prawo głosowania mający. Gdyby powyższa liczba radców miejskich pomiędzy jednym a drugim wyborem przez śmierć lub rezygnację lub utratę urzędów się zmniejszyła, wtedy Rada miejska do pełnienia obowiązków radców przyzwie tych, którzy przy odnośnym wyborze po wybranych w kole, oddziale lub okręgu wyborczym, do którego ubył radca należał, największą liczbę głosów otrzymali. Radcy przez Radę miejską przybrani, tylko do najbliższych wyborów obowiązki pełnić będą (§. 45)

§. 30. ustęp ostatni.

Wyborcy wszystkich innych przyłączonych do Krakowa gmin sąsiednich, o ile im według §. 18. niniejszego statutu służby prawo wyboru własnych reprezentantów do Rady miejskiej, wybierać ich będą w okręgach, odpowiadających granicom, jakie gminy te posiadały w czasie przyłączenia ich do miasta Krakowa, powiększonym o terytorium obszaru dworskiego, posiadającego z gminą wspólną nazwę.

§. 53. ustęp pierwszy.

W razie rozwiązania Rady miejskiej przez polityczną władzę krajową mają być najdalej do sześciu tygodni ogłoszone i rozpisane nowe wybory 87 członków Rady.

Art. XI.

Czas trwania mandatu członków Rady miasta, wybranych z terytorium Krakowa, jakie istniało przed obecnym przyłączeniem gminy Płaszów i obszaru dworskiego Płaszów, nie doznaje zmiany przez obecne rozszerzenie granic miasta Krakowa.

Art. XII.

Wybór członków Rady miasta Krakowa z okręgu utworzonego z powodu przyłączenia do miasta Krakowa gminy

Płaszów i obszaru dworskiego Płaszów nastąpi po myśli przepisów tego statutu zaraz po faktycznem przejęciu tych gmin i obszarów dworskich pod zarząd gminy miasta Krakowa.

Wybrani z powyższego okręgu nowi członkowie Rady miasta pełnić będą swe funkcje aż do najbliższych wyborów do Rady miasta, poczem nastąpią tak na terytoryum miasta Krakowa, jakie istniało przed przyłączeniem gminy Płaszów i obszaru dworskiego Płaszów, jakoteż i na terytoryum Krakowa, powstałem przez przyłączenie tej gminy i obszaru dworskiego, nowe wybory po myśli przepisów, zawartych w art. X. tejsze ustawy i w odnośnych paragrafach obowiązującego w Krakowie statutu miejskiego.

Art. XIII.

Termin, w którym gmina Płaszów i obszar dworski Płaszów przejdą pod zarząd Rady miejskiej i Magistratu stoł. król. miasta Krakowa, wyznaczy c k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Z dniem tym przestaną na przyłączonych obecnie do miasta Krakowa terytoryach obowiązywać ustawy krajowe, którym one jako gmina wiejska względnie obszar dworski i składowe części autonomicznego powiatu podlegały, a natomiast zaczną obowiązywać ustawy krajowe (art. IX.), którym podlega miasto Kraków.

Z dniem powyższym zostanie rozwiązana Rada gminna w Płaszowie.

Do terminu w niniejszym artykule oznaczonego pozostanie w terytoryach do miasta Krakowa przyłączonych nadal w mocy urzędowa działalność c. k. Władz państwowych i administracyjnych.

Art. XIV.

Od chwili wejścia w życie niniejszej ustawy, zarząd gminy Płaszów nie może bez zgody Prezydenta m. Krakowa zaciągać nowych zobowiązań ani też zawierać umów, względnie przedsiębrać czynności, któreby pociągały za sobą zmiany w stanie posiadania, obciążenia lub używania majątku i dobra gminnego, oraz nie może czynić wydatków budżetem gminnym nieprzewidzianych. Budżety uchwalone w powyższym czasie przejściowym na rok następny przez Radę gminną, muszą być zatwierdzone przez Prezydenta m. Krakowa.

Przeciw odmowie Prezydenta m. Krakowa przysługuje jednak Radzie gminnej prawo wniesienia zażalenia do Wydziału krajowego, który rozstrzyga ostatecznie.

C. k. Namiestnictwo i Wydział krajowy zarządzają, aby działalność urzędów państwowych i autonomicznych, o ile ona dotyczy przyłączonych niniejszą ustawą gminy i obszaru

dworskiego, jak najspieszniej przekazaną została gminie m. Krakowa w zakresie, statutem tejże gminy określonym.

C. k. Namiestnictwo zarządzi również, aby w miejsce c. k. Władz państwowych, właściwych dotychczas dla gminy Płaszów i obszaru dworskiego Płaszów do miasta Krakowa niniejszą ustawą przyłączonych, czynności odnośnie objęły c. k. Władze państwowe, właściwe dla miasta Krakowa.

Wydział krajowy wyda odpowiednie zarządzenia, aby majątek i dobro gminne przez gminę Płaszów do miasta Krakowa przyłączoną temuż miastu inwentarycznie oddane zostały.

Art. XV.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. XVI.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.
